

Regeringens proposition

1998/99:91

Vissa trafikfrågor m.m.

Prop.
1998/99:91

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 4 mars 1999

Göran Persson

Björn Rosengren
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer som möjliggör för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter för trafikövervakningstjänster. I anslutning härtill föreslås en ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning som innebär att den myndighet som regeringen bestämmer får förordna parkeringsvakter som utför trafikövervakningstjänster att ge anvisningar för trafiken.

Vidare föreslås en ändring i den sistnämnda lagen som innebär att parkeringsvakter, efter kommunalt beslut som föregås av samråd med polismyndigheten, skall kunna tas i anspråk för att lämna biträde åt polismän när de fullgör trafikövervakningsuppgifter. Därutöver föreslås att beslut som en polismyndighet eller Rikspolisstyrelsen har meddelat i ärenden enligt lagen (1980:578) om ordningsvakter skall få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol samt vissa lagtekniska justeringar i lagen om ordningsvakter och i polislagen (1984:387).

Slutligen föreslås en ändring i övergångsbestämmelserna beträffande färdtjänst och riksfärdtjänst med innebörd att lagen (1997:736) om färdtjänst och lagen (1997:735) om riksfärdtjänst från och med den 1 januari 2000 skall tillämpas även beträffande tillstånd till färdtjänst och riksfärdtjänst som har meddelats före den 1 januari 1998.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1999.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut	3
2 Lagtext	4
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer	4
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning	6
2.3 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620).....	7
2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:735) om riksfärdtjänst	8
2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter	9
2.6 Förslag till ändring i polislagen (1984:387).....	10
3 Ärendet och dess beredning.....	11
4 Möjlighet för kommunerna att ta ut avgift för vissa trafikövervakningstjänster m.m.	11
5 Utökade uppgifter för parkeringsvakter.....	13
6 Övergångsbestämmelser beträffande färdtjänst och riksfärdtjänst.....	16
7 Överklagande av beslut om ordningsvakter m.m.....	17
8 Ekonomiska konsekvenser.....	18
Kommitténs lagförslag	19
Förteckning över remissinstanserna.....	22
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 1999.....	23
Rättsdatablad.....	24

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer,
2. lag om ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning,
3. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
4. lag om ändring i lagen (1997:735) om riksfärdtjänst,
5. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter,
6. lag om ändring i polislagen (1984:387).

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter som avses i 8 kap. 3 § eller 5 § regeringsformen, om föreskrifterna gäller

1. befordran i spårbunden trafik som är avsedd för allmänheten,
2. sådan befordran i vägtrafik som ombesörjes av järnvägsföretag till komplettering av eller som ersättning för järnvägsbefordran som avses under 1,
4. postbefordran,
5. rätt att driva sjöfart inom Sveriges sjöterritorium med utländskt fartyg,
6. trafikregler, sjövägmärken eller säkerhetsanordningar för sjötrafiken inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon eller för sjötrafiken med svenska fartyg, sjöflygplan och svävare utanför dessa områden,
7. skeppsmätning,
8. trafik på väg eller i terräng,
9. fordons beskaffenhet och utrustning,
10. registrering eller annan kontroll av fordon,
11. skyldighet för kommunerna att tillhandahålla föreskrifter och andra uppgifter som rör förhållandena i trafiken,
12. riksfärdtjänst,
13. tillstånd att bruka svävare,
14. kör- och vilotider vid vägtransporter samt förbud mot vissa typer av beräkningar av lön till förare vid sådana transporter,
15. användning av vattenskotrar eller annan liknande vattenfarkost.

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för granskning eller kontroll enligt *bestämmelse* som avses i första stycket 9, 10 eller 13. Regeringen

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för *trafikövervakningstjänster samt för granskning eller kontroll enligt bestämmelser* som avses i första

¹ Lagen omtryckt 1978:233.

² Senaste lydelse 1996:525.

bemyndigas också att besluta om föreskrifter om avgifter för farledsverksamheten samt om avgifter för skeppsmätning och avgifter för tillstånd enligt första stycket 5.

stycket 9, 10 eller 13. Regeringen bemyndigas också att besluta om föreskrifter om avgifter för farledsverksamheten samt om avgifter för skeppsmätning och avgifter för tillstånd enligt första stycket 5.

2 §

Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i 1 §. Regeringen får vidare överlåta åt kommun att meddela föreskrifter som avses i 1 § första stycket 8.

Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i 1 §. Regeringen får vidare överlåta åt kommun att meddela föreskrifter som avses i 1 § första stycket 8 *och sådana föreskrifter om avgifter för trafikövervakningstjänster som avses i 1 § andra stycket.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

dels att lagens rubrik skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 7 och 8 §§, samt närmast före 7 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

Lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Beslut om utvidgade uppgifter för parkeringsvakter

7 §

Kommunen kan efter samråd med polismyndigheten besluta att parkeringsvakter får tas i anspråk för att biträda polismän vid fullgörande av trafikövervakningsuppgifter.

8 §

Den myndighet som regeringen bestämmer får förordna parkeringsvakt som utför trafikövervakningstjänst att ge anvisningar för trafiken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

2.3 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (1980:620)¹ dels att punkten 5 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1997:313) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse, dels att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1997:739) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

5.² I fråga om beslut avseende färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. Om en ansökan om bistånd som inte avser färdtjänst kommit in före ikraftträdandet, skall äldre bestämmelser tillämpas vad avser tid före den 1 januari 1998.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. I fråga om beslut avseende färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Föreslagen lydelse

5. I fråga om beslut avseende färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. *Lagen (1997:736) om färdtjänst skall dock från och med den 1 januari 2000 tillämpas på tillstånd till färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet.* Om en ansökan om bistånd som inte avser färdtjänst kommit in före ikraftträdandet, skall äldre bestämmelser tillämpas vad avser tid före den 1 januari 1998.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998. I fråga om beslut avseende färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. *Lagen (1997:736) om färdtjänst skall dock från och med den 1 januari 2000 tillämpas på tillstånd till färdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

¹ Lagen omtryckt 1988:871.

² Senaste lydelse 1997:740.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:735) om riksfärdtjänst

Härigenom föreskrivs att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1997:735) om riksfärdtjänst skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998, då lagen (1993:963) om kommunal riksfärdtjänst skall upphöra att gälla. I fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller den gamla lagen.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998, då lagen (1993:963) om kommunal riksfärdtjänst skall upphöra att gälla. I fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller den gamla lagen. *Den nya lagen skall dock från och med den 1 januari 2000 tillämpas på tillstånd till riksfärdtjänst som har meddelats före ikraftträdandet.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter

Härigenom föreskrivs att 2 och 10 §§ lagen (1980:578) om ordningsvakter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid

1. allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617) och cirkusföreställningar,

2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § ordningslagen,

3. bad- eller campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till, eller

4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 37 § lagen (1977:293) om handel med drycker.

4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 7 kap. 5 § alkohollagen (1994:1738).

10 §²

Beslut som en polismyndighet har meddelat i ärenden enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Beslut som en länsstyrelse eller Rikspolisstyrelsen har meddelat enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut som en polismyndighet eller Rikspolisstyrelsen har meddelat i ärenden enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999. I fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Senaste lydelse 1993:1625.

² Senaste lydelse 1995:1707.

2.6 Förslag till ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att 10 § polislagen (1984:387) skall ha följande lydelse.

10 §¹

En polisman får, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd, om

1. han möts med våld eller hot om våld,
2. någon som skall häktas, anhållas eller annars med laga stöd berövas friheten försöker undkomma eller polismannen annars möts av motstånd när han skall verkställa ett sådant frihetsberövande,
3. det är fråga om att avvärja en straffbelagd handling eller en fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön,
4. polismannen med laga stöd skall avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme eller verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller annan liknande åtgärd, vid beslag eller annat omhändertagande av egendom eller vid sådan husrannsakan som avses i rättegångsbalken,
5. polismannen med laga stöd skall stoppa ett fordon eller annat transportmedel,
6. polismannen annars med laga stöd har att bereda sig tillträde till, avspärra, tillstänga eller utrymma byggnad, rum eller område, biträda någon i myndighetsutövning med en sådan eller någon liknande åtgärd eller vid exekutiv förrättning enligt vad som är föreskrivet därom, eller
7. åtgärden i annat fall är oundgängligen nödvändig för den allmänna ordningens eller säkerhetens upprätthållande och det är uppenbart att den inte kan genomföras utan våld. I fall som avses i första stycket 4 och 6 får våld mot person brukas endast om polismannen eller den som han biträder möts av motstånd.

7. åtgärden i annat fall är oundgängligen nödvändig för den allmänna ordningens eller säkerhetens upprätthållande och det är uppenbart att den inte kan genomföras utan våld.

I fall som avses i första stycket 4 och 6 får våld mot person brukas endast om polismannen eller den som han biträder möts av motstånd.

Om rätt att i vissa fall bruka våld finns i övrigt föreskrifter i 24 kap. brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1999.

¹ Senaste lydelse 1998:27.

3 Ärendet och dess beredning

Den 25 mars 1993 beslöt regeringen att tillkalla en kommitté för att bl.a. se över rollfördelningen mellan polisen, kommunerna och de enskilda när det gäller att skapa trygghet mot brott, särskilt vardagsbrottslighet, och ordningsstörningar. I kommitténs uppdrag ingick även att överväga om kommunerna bör ges en större möjlighet att organisera övervakning av ordning och trafik. Kommittén, som antog namnet Trygghetsutredningen, överlämnade i november 1995 sitt slutbetänkande Trygghet mot brott – Rollfördelning och samverkan (SOU 1995:146). I betänkandet tar kommittén upp bl.a. vissa trafikfrågor. Det är kommitténs förslag i den delen som behandlas i denna proposition.

Betänkandet har remissbehandlats. Kommitténs lagförslag i nu aktuella delar finns i *bilaga 1* och en förteckning över remissinstanserna i *bilaga 2*. Remissyttrandena finns i Justitiedepartementets ärende JU96/370.

Regeringen har vidare berett berörda myndigheter, organisationer och trafikföretag tillfälle att yttra sig över ett av Svenska kommunförbundet initierat förslag om att begränsa giltighetstiden för äldre tillstånd till färdtjänst och riksfärdtjänst. Förslaget och inkomna yttranden finns i Näringsdepartementets ärende N1999/264/RS.

Slutligen finner regeringen det lämpligt att i detta sammanhang föreslå vissa mindre ändringar i lagen (1980:578) om ordningsvakter och i polislagen (1984:387).

Lagrådet

Vissa av de lagändringar som regeringen föreslår i denna proposition hör formellt till Lagrådets granskning. Lagförslagen är emellertid av så enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Möjlighet för kommunerna att ta ut avgift för vissa trafikövervakningstjänster m.m.

Regeringens förslag: I lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om rätt för kommunerna att ta ut ersättning för trafikövervakningstjänster.

Vidare införs i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning en möjlighet att förordna den parkeringsvakt som utför trafikövervakningstjänster att ge anvisningar för trafiken.

Kommitténs förslag: Överensstämmer huvudsakligen med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har yttrat sig i frågan tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 159 § vägtrafikkungörelsen (1972:603) får kommunen eller Vägverkets region meddela undantag i enskilda fall från kungörelsens generella bestämmelser om fordons och lasters största bredd samt högsta längd och vikt. Den 1 oktober 1999 ersätts vägtrafikkungörelsen av trafikförordningen (1998:1276). I 13 kap. 3 § trafikförordningen finns bestämmelser som motsvarar de i 159 § vägtrafikkungörelsen. Vissa av de beslut om undantag som meddelas med stöd av 159 § vägtrafikkungörelsen förenas med villkor om att viss bevakning skall ske av transporten. Denna bevakning utförs normalt av polisen. Enligt förordningen (1982:789) om ersättning för polisbevakning och för anslutning av larmanläggningar till polisen m.m. får polismyndigheten ta ut en avgift vid sådan bevakning. Avgiften är för närvarande 225 kronor per påbörjad timme för var och en av de polismän som behövs för bevakningen samt 3 kr för varje påbörjad kilometer för varje bil eller motorcykel som används vid bevakningen. Avgift får endast tas ut för den tid som åtgår för själva bevakningen eller för den sträcka som avverkas under denna.

Den 1 juli 1993 inleddes inom Stockholms stad en försöksverksamhet varigenom parkeringsvakter efter utbildning och uppdrag från polisen har utfört bevakningen av sådana tunga, långa och breda transporter för vilka som villkor för undantag föreskrivits bevakning. Eftersom lagstöd saknas för kommunen att ta ut avgift för bevakningen har kommunen till viss del erhållit ersättning för uppdragen från polisen.

Försöksverksamheten har enligt uppgift slagit huvudsakligen väl ut och polisiära resurser har frigjorts. Det finns därför skäl att permanenta ett system där parkeringsvakter kan tas i anspråk för att bevaka långa, tunga och breda transporter för vilka det som en förutsättning för undantag från bestämmelserna i vägtrafikkungörelsen har föreskrivits bevakning samt att utvidga möjligheten till hela landet.

Enligt 8 § andra stycket vägtrafikkungörelsen, som den 1 oktober 1999 ersätts av 2 kap. 3 § trafikförordningen, skall vägtrafikant lyda anvisning för trafiken som ges av den som av myndighet har förordnats att ge sådana anvisningar. För att bevakningen av tunga, långa och breda transporter skall erbjuda de garantier för trafiksäkerheten som behövs, bör den personal som ombesörjer bevakningen ha befogenhet att meddela anvisningar för trafiken. Regeringen föreslår därför att det i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning införs en möjlighet för den myndighet som regeringen bestämmer att förordna parkeringsvakt som skall utföra trafikövervakningstjänster att ge anvisningar för trafiken.

Det förhållandet att kommunen saknar möjlighet att ta ut ersättning av enskilda för den bevakning som parkeringsvakterna utför har under försöksverksamheten visat sig ställa till problem. Som framgår ovan har polisen möjlighet att ta ut sådan ersättning när bevakningsuppgiften utförs av polisman.

Skall försöksverksamheten permanentas bör kommunerna kunna ta ut ersättning på samma grunder som polismyndigheten. Ersättningen torde utgöra en s.k. betungande avgift. Föreskrifter härom måste därför enligt 8 kap. 3 § och 9 § andra stycket regeringsformen meddelas genom lag eller med stöd av bemyndigande i lag. Det synes lämpligt att, som kommittén föreslagit, ta in ett sådant bemyndigande i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer. Den ersättning som kommunen bör kunna ta ut bör beloppsmässigt motsvara vad polismyndigheten kan ta ut och föreskrifter härom torde kunna införas i förordningen om ersättning för polisbevakning och för anslutning av larmanläggningar till polisen m.m.

5 Utökade uppgifter för parkeringsvakter

Regeringens förslag: I lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning införs en bestämmelse som innebär att parkeringsvakter efter kommunalt beslut som föregås av samråd med polismyndigheten, skall kunna tas i anspråk för att biträda polismän när de fullgör trafikövervakningsuppgifter.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med regeringens. Kommittén har vidare föreslagit att lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning kompletteras med en bestämmelse om att parkeringsvakter efter kommunalt beslut som föregås av samråd med polismyndigheten, skall kunna få till uppgift att rapportera iakttagna överträdelse av trafikföreskrifter till polisen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker att parkeringsvakter under vissa förutsättningar skall kunna lämna biträde åt polisman vid dennes fullgörande av trafikövervakningsuppgifter. *Tjänstemännens Centralorganisation* avstyrker dock kommitténs förslag i denna del med motiveringen att det med hänsyn till den vid polismyndigheterna anställda civila personalen är viktigt att kommunen och berörd polismyndighet är överens innan parkeringsvakter används för att biträda polisen vid trafikövervakning. *Rikspolisstyrelsen* avstyrker att parkeringsvakter skall få biträda polisen vid övervakning av den rörliga trafiken. Däremot anser styrelsen att parkeringsvakterna bör kunna biträda polisen med viss trafikreglering eller svara för viss trafikinformation. Det stora flertalet remissinstanser avstyrker att parkeringsvakter ges till uppgift att till polismyndigheten rapportera iakttagna överträdelse av trafikföreskrifter.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Bestämmelser om kommunal parkeringsövervakning och parkeringsvakter finns i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning och förordningen (1987:26) om parkeringsvakter i kommuner.

Om det för parkeringsövervakningen i en kommun behövs parkeringsvakter får kommunen enligt lagen om kommunal parkeringsövervakning besluta att kommunen själv skall svara för övervakningen (2 §). Denna fullgörs då av parkeringsvakter som skall ha genomgått lämplig utbildning för uppgiften (5 §). Kommunen får till parkeringsvakt förordna den som är arbetstagare hos kommunen, hos en annan kommun, hos ett kommunalt parkeringsbolag, hos sådana kommunala trafikaktiebolag inom kommunen som bedriver linjetrafik enligt yrkestrafiklagen (1998:490) och hos sådana bevakningsföretag som omfattas av lagen (1974:191) om bevakningsföretag (6 §).

Parkeringsvakterna fullgör i sin yrkesutövning således endast en uppgift, nämligen att övervaka efterlevnaden av föreskrifter om parkering eller stannande av fordon.

En åtgärd inom trafikområdet som skulle bidra till att bättre ta till vara samhällets samlade resurser är att öppna möjligheten för att utnyttja parkeringsvakter för andra uppgifter än parkeringsövervakning. Härigenom kan i viss mån polisen avlastas från vissa uppgifter och därmed polisiära resurser frigöras. Enligt kommittén har kommunerna visat ett intresse för att parkeringsvakternas arbetsuppgifter utökas, vilket också kommit till uttryck i Svenska kommunförbundets remissvar.

Det finns all anledning att i ovan nämnt syfte ta till vara det engagemang som visas från kommunernas sida. Samtidigt måste dock en viss försiktighet iaktas när det gäller att ge parkeringsvakterna utökade arbetsuppgifter.

Biträde vid trafikövervakning

En uppgift som synes väl lämpad att låta parkeringsvakter utföra är att lämna biträde åt polismän som fullgör trafikövervakningsuppgifter, t.ex. vid i förväg beordrade trafikkontroller. Parkeringsvakterna skulle kunna utföra enklare göromål under polisens ledning i samband med exempelvis hastighets-, förar- eller fordonskontroller. Eftersom en parkeringsvakt inte har samma befogenheter som en polisman att t.ex. stoppa ett fordon och kontrollera fordonet eller dess förare rör det sig naturligen om uppgifter som inte innefattar någon sådan befogenhetsutövning.

Parkeringsvakterna förordnas och finansieras av kommunen i syfte att övervaka efterlevnaden av stannande- och parkeringsföreskrifter. Med hänsyn härtill bör en förutsättning för att parkeringsvakterna skall få tas i anspråk för utvidgade uppgifter vara att kommunen beslutat att så får ske. Kommunen bör i sitt beslut kunna begränsa de uppgifter som kan komma i fråga för parkeringsvakterna. Ett beslut om utvidgade uppgifter bör föregås av ett samråd med berörd polismyndighet och kommunen och poli-

sen skall vara ense i saken. Det bör vidare påpekas att ett kommunalt beslut om utvidgade uppgifter endast innebär att polisen får ta parkeringsvakterna i anspråk och inte att polisen är skyldig att göra det.

Mot bakgrund av det anförda föreslår regeringen att det i lagen om parkeringsövervakning tas in en ny bestämmelse enligt vilken kommunen efter samråd med polismyndigheten kan besluta att parkeringsvakter får tas i anspråk för att, utöver parkeringsövervakning, biträda polismän vid fullgörandet av trafikövervakningsuppgifter.

För att kommunerna skall ställa parkeringsvakter till förfogande som biträde åt polisen torde kommunen kräva ersättning. En förutsättning för att parkeringsvakterna skall kunna ställas till förfogande är, som ovan nämnts, att kommunen och polismyndigheten är överens om att så skall ske. Med hänsyn härtill är det lämpligt att eventuell ersättning bestäms genom en överenskommelse mellan polismyndigheten och kommunen.

Rapportering av trafikbrott

Ovan framgår att kommittén har föreslagit att lagen om kommunal parkeringsövervakning kompletteras med en bestämmelse om att parkeringsvakter, efter kommunalt beslut som föregås av samråd med polisen, skall kunna få till uppgift att rapportera iakttagna överträdelser av trafikföreskrifter till polisen.

Som påpekats av flera remissinstanser, bl.a. Riksåklagaren och Rikspolisstyrelsen, saknar parkeringsvakter befogenhet att stoppa fordon för att t.ex. identifiera föraren av ett fordon som har brutit mot en trafikföreskrift. Med hänsyn härtill är risken stor att en bestämmelse om att parkeringsvakter i tjänsten är skyldiga att anmäla trafikförseelser skulle leda till att ett stort antal anmälningar om trafikbrott där bevisläget är ytterst oklart hamnar hos polis, åklagare och domstol. Det är angeläget att inte belasta rättsväsendet med ärenden som riskerar att inte kunna föras till fällande dom. Dessa omständigheter samt allmänna rättssäkerhetsaspekter talar mot att öppna en möjlighet att ålägga parkeringsvakterna en skyldighet att anmäla trafikförseelser.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av att varje individ har rätt att anmäla brottslighet – t.ex. överträdelser av trafikföreskrifter – till polisen, finner regeringen inte skäl att föreslå att parkeringsvakterna skall kunna åläggas att rapportera trafikförseelser till polisen.

Övrigt

Möjligheten för kommunen att besluta om utvidgade uppgifter för parkeringsvakterna innebär att lagen om kommunal parkeringsövervakning kommer att omfatta annat än parkeringsövervakning. Detta bör markeras på så sätt att ”m.m.” läggs till i lagens rubrik.

6 Övergångsbestämmelser beträffande färdtjänst och riksfärdtjänst

Regeringens förslag: I övergångsbestämmelserna till lagarna (1997:313) och (1997:739) om ändring i socialtjänstlagen (1980:620) och till lagen (1997:735) om riksfärdtjänst anges att lagen (1997:736) om färdtjänst respektive den nya lagen om riksfärdtjänst från och med den 1 januari 2000 skall tillämpas på tillstånd till färdtjänst och riksfärdtjänst som har meddelats före den 1 januari 1998.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 januari 1998 trädde lagen (1997:736) om färdtjänst i kraft. Denna lag ersatte socialtjänstlagens (1980:620) regler om färdtjänst. Syftet härmed var bl.a. att färdtjänst i första hand skall betraktas som en transportform i stället för en form av bistånd. Samtidigt ersatte lagen (1997:735) om riksfärdtjänst lagen (1993:963) om kommunal riksfärdtjänst. Enligt de nya lagarna kan kommunernas uppgifter beträffande färdtjänst och riksfärdtjänst överlåtas till trafikhuvudmannen i länet. Genom att trafikhuvudmannen därigenom kan hantera såväl den ordinarie kollektivtrafiken som färdtjänst och riksfärdtjänst skapas ett incitament för bättre samordning av transporttjänsterna och för bättre handikappanpassning av kollektivtrafiken.

I övergångsbestämmelserna till lagen om ändring av socialtjänstlagen, liksom till den nya lagen om riksfärdtjänst, angavs att i fråga om beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser. Tillstånd som har givits enligt de äldre reglerna fortsätter således att gälla enligt sina lydelse.

Svenska kommunförbundet har emellertid uppmärksammat regeringen på att utformningen av övergångsbestämmelserna orsakar tillämpningsproblem och föreslagit att tillstånd som meddelats med stöd av socialtjänstlagens bestämmelser bör ges en begränsad giltighetstid. Kommunerna har nämligen i stor omfattning meddelat tillstånd till färdtjänst som gäller tills vidare. Detta innebär att det under lång tid framöver kommer att finnas två typer av färdtjänstillstånd. Ett av reformens huvudsyften, att möjliggöra en överföring av hanteringen av färdtjänsten till trafikhuvudmännen, försvåras därvid avsevärt.

Regeringen har berett berörda myndigheter, organisationer och trafikföretag tillfälle att yttra sig över ett förslag att begränsa giltighetstiden för äldre tillstånd. Flertalet instanser som har inkommit med synpunkter, däribland Handikappförbundens samarbetsorgan, har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Svenska Taxiförbundet och Handikappombudsmannen har dock motsatt sig förslaget. Handikappombudsmannen har anfört att ett mycket stort antal funktionshindrade skulle vara tvungna att ansöka om tillstånd enligt de nya lagarna om färdtjänst och riksfärdtjänst och att de därvid kan gå miste om en rättighet som tillerkänts dem genom tidigare kommunala beslut.

Äldre bestämmelser beträffande överklagande m.m. bör gälla för beslut som meddelats före den 1 januari 1998. Avsikten med övergångsbestämmelserna har dock inte varit att för en längre tid behålla det äldre

regelverket för färdtjänstillstånd parallellt med det nya. Såvitt gäller Handikappombudsmannens och Svenska Taxiförbundets synpunkter vill regeringen framhålla att färdtjänstlagen ger en rätt till färdtjänst för dem som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Motsvarande resonemang gäller för riksfärdtjänst. Det finns dock, med anledning av Handikappombudsmannens kritik, skäl att utforma övergångsbestämmelserna annorlunda än vad som angivits i det remitterade förslaget. I stället för att sätta ett slutdatum för giltighetstiden för de äldre tillstånden bör det anges att från och med ett visst datum skall de nya lagarna tillämpas på dessa tillstånd. Tillstånden fortsätter således att gälla, men färdtjänstlagens och riksfärdtjänstlagens bestämmelser bl.a. om under vilka förutsättningar tillstånden kan återkallas eller föreskrifter ändras blir tillämpliga även på dessa tillstånd. Härigenom torde det inte längre möta några praktiska hinder mot att hanteringen av färdtjänsten och riksfärdtjänsten överförs till trafikhuvudmannen.

7 Överklagande av beslut om ordningsvakter m.m.

Regeringens förslag: Beslut som en polismyndighet eller Rikspolisstyrelsen har meddelat i ärenden enligt lagen (1980:578) om ordningsvakter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Vidare ersätts i samma lag en hänvisning till lagen (1977:293) om handel med drycker av en hänvisning till alkohollagen (1994:1738).

Därutöver justeras styckeindelningen i 10 § polislagen (1984:387).

Bakgrund: Enligt 10 § lagen (1980:578) om ordningsvakter får ett beslut som en polismyndighet har meddelat i ärenden enligt lagen överklagas hos länsstyrelsen. Beslut som en länsstyrelse eller Rikspolisstyrelsen har meddelat enligt lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Länsstyrelsen har till den 1 januari 1999 fattat beslut i fråga om förordnanden och återkallelse av förordnanden enligt lagen om ordningsvakter i fall då tjänstgöringsområdet berört flera polisdistrikt inom ett län. Sedan den 1 juni 1998 sammanfaller polisdistrikten med länen. Med anledning härav har lagen om ordningsvakter ändrats på så sätt att beslut om förordnanden och återkallelse av förordnanden av ordningsvakter numera fattas av Rikspolisstyrelsen om tjänstgöringsområdet berör flera polisdistrikt och i övriga fall av polismyndigheten.

Skälen för regeringens förslag: En ordningsvakt lyder under polismyndigheten i det distrikt där han tjänstgör. Ordningevakten skall medverka till att upprätthålla allmän ordning och är skyldig att lyda en order som en polisman meddelar i tjänsten.

Länsstyrelserna har under lång tid haft ansvar för polisverksamheten i länen och bl.a. haft till uppgift att fatta beslut i fråga om ordningsvakter i

vissa fall. Till följd av de omfattande förändringar som under senare år skett inom polisen har länsstyrelsens ansvar för polisverksamheten upphört och länsstyrelsen skall inte längre fatta beslut i fråga om förordnande av ordningsvakter. Till följd härav bör beslut som polismyndigheten fattar i dessa frågor inte längre överklagas hos länsstyrelsen. Regeringen föreslår därför att polismyndighetens beslut, liksom Rikspolisstyrelsens beslut i dessa ärenden, skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I 2 § lagen om ordningsvakter hänvisas till 37 § lagen (1977:293) om handel med drycker. Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 1995 har dock lagen om handel med drycker upphävts och ersatts av alkohollagen (1994:1738). Hänvisningen i 2 § lagen om ordningsvakter bör därför ändras i enlighet härmed.

Vid en tidigare ändring av polislagen (1984:387) har av förbiseende styckeindelningen i 10 § polislagen kommit att bli felaktig (prop. 1996/97:175). Regeringen föreslår nu att detta rättas till.

8 Ekonomiska konsekvenser

De förslag till lagändringar som lämnas i denna proposition torde vara kostnadsneutrala för såväl staten som kommunerna. Det bör härvid beträffande förslaget till ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning särskilt påpekas att det är upp till varje kommun att fatta beslut om att parkeringsvakterna får tas i anspråk för utökade arbetsuppgifter samt att detta måste ske efter överenskommelse mellan kommunen och polismyndigheten. Det kan förutsättas att kommunen och polismyndigheten därvid kommer överens om eventuell ersättning för ianspråktagandet av parkeringsvakterna.

I övrigt kan nämnas att förslaget till ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer syftar huvudsakligen till att ge kommunerna möjlighet att ta ut ersättning för vissa trafikövervakningstjänster.

Lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter som avses i 8 kap. 3 eller 5 § regeringsformen, om föreskrifterna gäller

1. befordran i spårbunden trafik som är avsedd för allmänheten,
2. sådan befordran i vägtrafik som ombesörjes av järnvägsföretag till komplettering av eller som ersättning för järnvägsbefordran som avses under 1,
4. postbefordran,
5. rätt att driva sjöfart inom Sveriges sjöterritorium med utländskt fartyg,
6. trafikregler, sjövägmärken eller säkerhetsanordningar för sjötrafiken inom Sveriges sjöterritorium eller för sjötrafiken med svenska fartyg, sjöflygplan och svävare utanför Sveriges sjöterritorium,
7. skeppsmätning,
8. trafik på väg eller i terräng,
9. fordons beskaffenhet och utrustning,
10. registrering och annan kontroll av fordon,
11. skyldighet för kommunerna att tillhandahålla föreskrifter och andra uppgifter som rör förhållandena i trafiken,
12. riksfärdtjänst,
13. tillstånd att bruka svävare,
14. kör- och vilotider vid vägtransporter samt förbud mot vissa typer av beräkningar av lön till förare vid sådana transporter,
15. användning av vattenskoter eller annan liknande vattenfarkost.

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för granskning och kontroll enligt bestämmelse som avses i första stycket 9, 10 eller 13. Regeringen bemyndigas också att besluta föreskrifter om avgifter för farledsverksamheten samt om avgifter för tillstånd enligt första stycket 5.

Regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om avgifter för *trafikövervakningstjänster* samt för granskning och kontroll enligt bestämmelse som avses i första stycket 9, 10 eller 13. Regeringen bemyndigas också att besluta föreskrifter om avgifter för farledsverksamheten samt om avgifter för tillstånd enligt första

¹ Senaste lydelse 1993:605.

stycket 5.

Prop. 1998/99:91
Bilaga 1

2 §²

Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i 1 §. Regeringen får vidare överlåta åt kommun att meddela föreskrifter som avses i 1 § första stycket 8.

Regeringen får överlåta åt förvaltningsmyndighet att meddela föreskrifter som avses i 1 §. Regeringen får vidare överlåta åt kommun att meddela föreskrifter som avses i 1 § första stycket 8 *och andra stycket.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

² Senaste lydelse 1978:233.

Lag om ändring i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

Härigenom föreskrivs att i lagen (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning skall införas en ny paragraf, 7 §, samt närmast före denna en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Beslut om utvidgade uppgifter för parkeringsvakter

7 §

Kommunen kan efter samråd med polismyndigheten bestämma att parkeringsvakter skall få tas i anspråk för att utöver parkeringsövervakning fullgöra sådan trafikövervakning som består av

- 1. rapportering till polismyndigheten av iakttagna överträdelser av trafikföreskrifter, och*
- 2. biträde åt polisman vid fullgörande av trafikövervakningsuppgift.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har avgivit yttrande över betänkandet (SOU 1995:146) Trygghet mot brott – Rollfördelning och samverkan. Hovrätten för Nedre Norrland, Malmö tingsrätt, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Stockholms län, Länsrätten i Värmlands län, Justitiekanslern, Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Statens räddningsverk, Statskontoret, Stockholms universitet, juridiska fakultetsnämnden, Riksrevisionsverket, Statens invandrarverk, Konkurrensverket, Styrelsen för teknisk ackreditering, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Västmanland län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Stockholms stad, Huddinge kommun, Malmö kommun, Linköpings kommun, Ljusdals kommun, Tjänstemännens Centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska kommunförbundet, Sveriges Advokatsamfund, Sveriges Köpmannaförbund, Kooperativa förbundet, Sveriges Försäkringsförbund, Sveriges Riksidrottsförbund, Svenska Säkerhetsföretag, Sveriges Låssmedmästares Riksförbund, Ordningsvakternas Riksorganisation, Svenska Stöldskyddsföreningen, Svenska Taxiförbundet, Villaägarnas Riksförbund, Hyresgästernas Riksförbund, HSB Riksförbund, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag, AB Storstockholms Lokaltrafik, Pensionärernas Riksorganisation, Riksförbundet Hem och Skola.

Riksdagens ombudsmän, Sveriges Akademikers Centralorganisation och Sveriges Industriförbund har avstått från att yttra sig, medan Glesbygdsmyndigheten, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Avesta kommun, Åre kommun, Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare, Riksbyggen, Sveriges Pensionärsförbund och Riksförbundet Pensionärsgemenskap inte har inkommit med något remissyttrande.

Förutom av remissinstanserna har yttranden avgivits av Länsstyrelsen i Malmöhus län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Göteborg och Bohus län, Dorotea kommun, Svenska Transportarbetareförbundet, avdelning 11, Bevakningsföretagens Riksförbund, Svenska Larmleverantörers Förening, Svenska Bankföreningen, SOS Larm Aktiebolag, Ronny Fredriksson och Frank Grenhed.

Riksåklagaren har till sitt yttrande fogat yttranden från överåklagarna vid Åklagarmyndigheterna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt Regionåklagarmyndigheten i Västerås. Landsorganisationen i Sverige har till sitt yttrande fogat ett yttrande från Svenska Transportarbetareförbundet. Svenska Säkerhetsföretag har till sitt yttrande fogat ett yttrande från medlemsföretaget ASSA.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 mars 1999

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Freivalds, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Östros, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén

Föredragande: statsrådet Rosengren

Regeringen beslutar proposition 1998/99:91 Vissa trafikfrågor m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
---------------------------	---	--

Lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer	1, 2 §§	
---	---------	--